

[Helga Pedersen.]

og en organisering, der på mange måder forandrer de faktiske vilkår for ophavs-mændene og for dem, der må betegnes som „brugere“ af ophavsværker.“

Denne udvikling har været nogenlunde ens i en række lande, og da vi her bevæger os på et område, der meget tidligt blev inddraget i det internationale samarbejde, er vi i dag i den situation, at vor egen nationale lov er forældet i sammenligning med de senere års internationale konventioner vedrørende forfatterret og kunstnerret og dermed også i forhold til en række lande, der har tilsluttet sig disse konventioner og revideret deres nationale lovgivning herefter.

Jeg er ganske enig med den højtærede undervisningsminister, når ministeren i sin fremsættelse har understreget, at den ophavsretlige beskyttelse for at være effektiv må respekteres også uden for hjemlandet; og når loven ændres uden for hjemlandet, ligger der også heri en opfordring til en revision af vor lov, hvor vanskelig denne revision end måtte være. Det må derfor påskønnes, at den højtærede undervisningsminister har fremsat dette lovforslag, således at et effektivt revisionsarbejde kan påbegyndes.

Arbejdet vil nok blive vanskeligt. På den ene side bør der tages videst muligt hensyn til forfatterens og kunstnerens personlige interesser og personlighed, og vi bevæger os her på et meget ømtåligt område. På den anden side gør stærke økonomiske interesser, jævnlig af ganske almindelig forretningsmæssig karakter, sig gældende. Herudover må hensynet til vort samfunds kulturelle og åndelige liv og trivsel tilgodeses.

Tendensen i retsudviklingen fra vor første forfatterretslovgivning fra 1741 viser en klar og betydelig udvidelse både af området for ophavsmandens beskyttelse, af personkredsen, man beskytter, og af varigheden og effektiviteten af den beskyttelse, man giver den pågældende. Vore overvejelser i den kommende tid vil netop gå ud på, om lovforslaget, der går videre, end 1933-loven gør det, er gået for vidt i nogen af de nævnte retninger. Da lovforslaget følger tendensen til at udvide ophavsmandens rettigheder, kan man sige, at det

ikke betegner noget radikalt brud med den nuværende retstilstand, men alligevel bør det fremhæves, at lovforslagets gennemførelse vil betyde væsentlige ændringer i retstilstanden.

Allerede forslaget's titel, hvori det lidt uvante ord „ophavsretten“ lanceres, indicerer dette. Det sagkyndige udvalg har hentet ordet fra norsk og finsk lovgivning, og da det nordiske samarbejde ikke altid har lige lette kår, kan vi vel yde vort bidrag ved at godtage betegnelsen, som sagkyndige kredse for længst har gjort det. Sværere synes jeg det er at godkende betegnelsen „ophavsmand“ om den, der har frembragt et litterært eller kunstnerisk værk. Det virker på mig nærmest lidt komisk at betegne Beethoven, Rembrandt, van Gogh og andre store kunstnere som ophavsmand, for slet ikke at tale om Reumert, Bodil Ipsen, Margrethe Schanne, for blot at nævne nogle af vore kendte scenekunstnere. Jeg tror, de hver især ville gyse ved tanken om, at de skulle kaldes ophavsmand. Men det, der sker ved titlen om ophavsretten, er altså, at man indledningsvis oplyser, at man nu i loven i lighed med Bernerkonventionen regulerer hele området litteratur, musik, kunst m. v. under ét, omend naturligvis visse særlige regler er nødvendige for de forskellige kunstarter.

Lovforslaget angiver principielt kun de ledende ophavsretlige principper og må derfor overlade et betydeligt område til regulering ved aftale og senere korrektion ved domstolene. Dette har medført, at bemærkningerne til lovforslaget i betydeligt omfang — ligesom en slags lærebog — opstiller definitioner af begreber, som lovens ord skal dække over. Når der f. eks. gives en definition af „eksemplarer“ eller af, hvad man forstår ved ordet „lovlig“, eller hvad man forstår ved ordet „kilde“ o. s. v., er man egentlig gået ud over det, som motiverne burde angive. Man anviser også ganske bestemte fortolkninger af udtryk i lovforslaget, eller man erklærer her og dér, at lovteksten enten kan fraviges, eller at den er ufravigelig, selv om det ikke ganske klart fremgår af lovens ord. Jeg stiller mig noget tvivlende over for, om denne fremgangsmåde er så heldig. Vi står som bekendt ved et retsområde, hvor megen